

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg. Medarb.: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.

«St. Olav» utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 30487. — «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5, I, er åpen mandag, tirsdag og fredag 9.30—3. Torsdag 9.30—7. Lørdag 9.30—1. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHOLD: Kristi Legemsfest. — Fra det 3. rike. — Teknikkens velsignelse. — Bispedommet Rom. — Newman-valfarten. — Den katolske presse i Danmark. — Hvordan jeg vil ha St. Olav? — Vår feriekoloni. — Herhjemme. — Ungdomssiden.

Kristi Legemsfest.

Kristus er verdens historiske midtpunkt — vi teller tiden i år, århundrer og årtusen før og etter hans fødsel. Selv de mest moderne ny-hedninger og selv de mest hatefulle Kristus-fornekttere, selv de mest likegyldige overfor kristendommens budskap, lære og liv må alle være med på den hyldest til det som skjedde i en stall i Betlehem, som ligger i vår tidsregning.

Men først og fremst er Kristus det kirkelige livs midtpunkt. Han er Kirkens stifter, dens uuttømmelige livskilde, dens uovervinnelige livskraft, dens evige mål — fra ham har Kirken sine sakramenter, sine ord, sine handlinger til oppbyggelse, hjelp og trøst for oss alle. Men den har mer enn dette: Den har ham selv, den er ham selv — han er ikke alene dens livsbetingelse men selve dens liv. Kirkens sanne liv er Kristi liv — derfor elsker vi katolske kristne også vår Kirke så uendelig høit og derfor er kirke- lig liv og religiøsitet liv for oss ett og det samme.

Ti hvad eier vi ikke i våre Gudshus: ham selv, Kristus selv i egen person! Ikke bare hans ord, ikke bare minner om hans virke og efterklang av det, men ham selv i den hellige eukaristi, Guds sønn og menneskesønnen. Som Gud er Kristus allestedsnærværende — men i alterets sakrament møter vi mennesker ham som menneske. Det er et mysterium, det er allmaktens og kjærlighetens mysterium — men vi har Kristi egne ord for sannheten av det og det er nok for oss.

Men vi må ikke glemme at den kjennsgjerning at Kristus er midtpunktet og drivkraften for Kirkens liv vil si det samme som at han skal være midtpunktet og drivkraften også i vårt eget per-

sonlige liv. Alterets hellige sakrament er gitt oss fordi Kristus både vil hjelpe oss ved sitt nærvær og støtte oss ved å forene sig med oss og følge oss ut på vår daglige ferd. Han er livets største giver og han er gaven selv. Vi mennesker er for små og svake til å kunne stige op til ham, men Gud kan stige ned til oss og bli menneske for menneskene — det er en erfaringssak for de fleste av oss. Men det er også en forpliktelse — ikke alene overfor oss selv men også overfor alle våre medmennesker. Og det er denne forpliktelse som Kristi Legemsfest får oss til å følge Kristus selv, skjult i hostiens skikkelse, ut på gater og veier for at hans kjærlighetskraft skal velsigne også alle dem som ikke selv søker ham. Kristi Legems-prosesjon er en takkens og kjærlighetens handling fra vår side — et beskjedent avdrag på vår uendelige gjeld til vår og hele verdens Frelser. I en verden hvor den ene hær etter den annen gjøres ferdig for å kunne marsjere mot hverandre med døden i sitt følge, går det på Kristi Legemsfest en fredens fylking ut med livet i sitt følge, med livets brød. En fredens hær med fredsvilje, fredstanker, fredsdord, fredshandlinger i alle sinn.

Ja, la oss huske det på denne Kristi Legemsfest! Verden trenger fred og kjærlighet — Norge trenger fred og kjærlighet — og våre menigheter og våre foreninger trenger fred og kjærlighet — men mest av alt trenger vi selv mere fred og mere kjærlighet.

Vi trenger derfor alle til eukaristens nådemiddel. I denne erkjennende ydmykhet møtes prest og legfolk til en felles vandring innover, utover, fremover, oppover — en vandring mot ett mål, som selv er veien —

Så vil vi be med festdagens

Fra det 3. rike.

Det ser ut som alle hittil anerkjente verdier i øieblikket befinner sig i smeltedigelen i det 3. rike og ingen vet ennå hvad det vil komme ut derav. Særlig gjennomgripende er imidlertid reformplanene på skolevesenets område. Det vil i fremtiden bli lagt like så stor vekt på det karakterutviklende moment som på det rent kunnskapsmeddelende — i og for sig et helt riktig prinsipp som vilde være all anerkjennelse verd, om det ikke gikk hånd i hånd med en hevden av den nazistiske politikks suverene beherskelse av alle felter — selv de som hittil har vært vigslat religionen, moralen og kulturen. Den nazistiske livsanskuelse trenger sig inn overalt og ut fra den har man utkastet planer til en omforandring av skolens struktur, som allerede enkelte steder er satt ut i livet. Planen er iøvrig offentliggjort i det nazistiske lærerforbunds offisielle tidsskrift. I sine store trekk sløifer den skolens hittige oppbygging på basis av de enkelte fag, og setter isedetfor 3 linjer op hvorefter undervisningen skal ledes. Disse er:

1) Fysisk-musikalsk opdragelse gjennom deklamasjon, sang, lek og dans.

2) All undervisning innordnes for hvert år en bærende tanke, f. eks.: fellesskap gjennom rummet, gjennom blodet, gjennom skjebnen.

3) «Kulturtekniske ferdigheter»: lesning, skrivning, regning, naturlære osv.

Imidlertid skal opdragelsens tyngdepunkt overhodet ikke legges på skolene men i det organiserte ungdomsarbeid med den såkalte Hitlerjugend. Derved degraderes jo skolens betydning og lærernes autoritet undergraves og resultatene begynner allerede å vise sig: det råder en følig lærermangel, da ingen ønsker å utdanne sig for et i grunnen så foraktet erhverv. Tillike klages det i kommersielle og industrielle kretser over de unges uvitenhet på de mest elementære områder. Men alt dette spiller liten rolle over for det faktum at det ikke alene er kunnskapsmengden men også ungdommens sædelige nivå, som er i rask tilbakegang — det er de ferreste foreldre som har

Kirkebønn:

Gud du som i ditt underfulle sakrament har efterlatt oss et minne om din lidelse — vi ber dig gi oss å ære ditt legems og blods hellige hemmeligheter så vi alltid føler din forløsnings frukt i oss.

Stillebønn:

Vi ber dig, Herre, skjenk nådig din Kirke enhetens og fredens gaver, som på hemmelighetsfull måte betegnes ved det offer vi bærer frem.

Slutningsbønn:

Vi ber dig, Herre, la oss i evigheten mettes ved nytelsen av din guddom, hvorpå mottagelsen her i tiden av ditt dyrebare legem og blod er et forbilled.

beholdt noen autoritet overfor sine barn. Ungdommen får altfor tidlig frie tøiler og har ikke mer noen religion som feste for moralen — og statistikken i den nylig utkomne «Statistiske årbok for det tyske rike» understreker dette gjennom en rekke sørgelige tall fra de unges leir. Sedelighetsforbrytelsene er steget fra 779 i 1934 til 2374 i 1938, råkjøring av unge, tyveri og voldsforbrytelser viser lignende stigninger.

Efter hvad partiorganet «Schwarzen Korps» meddeler skal det nu enkelte steder innføres undervisning i skolene i den nasjonalsocialistiske livsanskuelse og man skal dertil benytte de timer som er blitt ledig ved at religionsundervisningen er blitt sløifet. Race-læren trives jo heller ikke godt sammen med forkynnelsen av at alle mennesker er brødre!

En av det mellemeuropeiske episkopats mest fremtredende skikkelser, fyrsteerkebiskop dr. Waitz i Salzburg fyller i disse dager 75 år. Han er født 1864 i Brixen, blev prestevigslat 1886 og virket 6 år i praktisk sjelesorg. Dernest var han i andre 6 år journalist og senere redaktør for «Brixener Chronik», som han startet sammen med den kjente presseapostel Schöpfer. I disse år utvikledes hans allsidige interesser og hans åpne mottagelighet for alle tidens spørsmål på kunstens, kulturens, politikken og det sociale område, og han forsøkte alltid i preken, artikler, foredrag o. l. å belyse dem ut fra de evige idealer.

I 14 år var han professor i moralteologi ved presteseminiaret i Brixen og utøvde stor innflytelse på de unge studenter, navnlig for de sociale problemers vedkommende. 1913 blev han bispevigslat og under krigen var han sjelen i alt arbeid mellom fangene. 1921 blev han apostolisk administrator i Tirol og 1935 fyrsteerkebiskop av Salzburg. Han har utgitt en del teologiske arbeider, bl. a. 5 bind om Paulus.

Korset forsvinner mer og mer fra det 3. rike — selv i dødsannonser og som tegn for «avdød». Den oldgermanske dødsrune avløser det — like som citater av Hitler avløser skriftsteder.

Det blev nettop avholdt et stort tysk studentestevne i Würzburg og «riksstudenteføreren» dr. Scheel holdt en tale hvori han bebudede et strengere tilsyn av studenterlederne. Det vil bli forlangt «en kompromisfri nasjonalsocialistisk holdning og fullstendig frihet for bånd av konfesjonell og ideologisk art.»

Med konfesjonelle bånd forståes imidlertid ikke organisatoriske bånd — da alle konfesjonelle organisasjoner jo er forbudt i Tyskland er det rett og slett et inngrep i selve samvittighetens frihet som dette forbud representerer.

Imidlertid fant det etter de tyske overhyrders inntrengende appell til den katolske ungdom en høitidelig trosbekjennelse sted treenighetssøndagen. Dagen skulde stå i dåpens tegn og som motto tok man pave Leo den stores ord: «Erkjenn din verdighet, du kristne!» Overalt i det 3. rike fornyet ungdommen under høitidelige former sitt dåpsløfte.

Teknikkens velsignelse.

Man kan synes at det er temmelig dristig å tale om teknikkens velsignelse i en tid, hvor det ser ut til at de tekniske fremskritt i første rekke har som sitt mål å ødelegge flest mulig kulturverdier på kortest mulig tid — i tilfelle krig. Det er som «denne verdens fyrste» med særlig forkjærlighet benytter sig av tidens fineste konstruktive hjerner for å få fremstillet mordvåpen, som i utsøkt grusom effektivitet overgår alt verden hittil har opplevd. Menneskedrap er blitt en teknisk videnskap — og for resten: behøves det en krig for å konstatere dette? Forteller ikke våre nesten daglige trafikkulykker en del? Styrter ikke stadig store fly til jorden og rystes ikke verden nettop i disse dagene av den andre store undervannsbåtsulykke på kort tid?

Det melder sig unektelig et spørsmål: har teknikens fremskritt gjort oss til lykkeligere og bedre mennesker? Eller rettere sagt: har vår egen indre utvikling holdt trin med den ytre?

Dessverre — det er nok her det klikker! Teknikken har påtvunget oss et nytt tempo og presset vår arbeidskraft op på et toppunkt samtidig med at den har utdypet vår innsikt i tilværelsens forskjellige årsaksforhold og disses innbyrdes sammenheng, men vi forsømmer å gi oss tid til å overveie livets foreteelser og omsette dem i vår bevissthet, ikke minst i vår kristne bevissthet.

Mens civilisasjonen rent kvantitativt vokser avtar kulturen kvalitativt — intet under at det stadig nn høres røster til fordel for «de gode gamle dager», hvor verden ikke var i kaos såvel utenom som innen i menneskene. Men er dette ikke i grunnen en fallitterklæring? Var «de gode gamle dager» virkelig langt bedre enn våre egne dager?

Det er mulig at vårt liv nu om dagen er hårdt og forjagd på grunn av at vi i våre ydelser skal holde trin med de tekniske fremskritt — men fordi vi er blitt teknikkens slaver i stedet for dens herrer er det ikke sikkert at vi vilde få mer ut av tilværelsen ved å bli hensatt på en tid, hvor vi måtte slite dobbelt så hardt og dobbelt så lenge fordi alle tekniske hjelpemidler til arbeidslettelse manglet. Nu utfører elektrisitet, kull, olje m. m. det arbeid de menneskelige muskler før var ene om — men saken er at samtidig med at mekaniske hjelpere rykket til vår assistanse er vi falt for den fristelse å la dem mekanisere vår ånd. De sjelskrefter som teknikken

frigjorde satte vi ikke inn på å frigjøre og utvikle vår ånd til et høiere livsplan, men lot oss viljeløse hvirvle inn i en materialismens heksedans: spis, drikk og vær glad —» Det er den uriktige anvendelse av teknikken, den umenneskelige anvendelse, som har gjort den til en forbannelse — som har vendt til det onde noe som kunde bringe så megen velsignelse.

En frukt av denne forbannelse gjorde teknikken til et ensidig verktøi i kapitalismens hånd — en annen forvandlet individene fra personligheter til en grå masse, et lett bytte for alle ideologer, som kunde forespeile den materielt velvære her på jorden som det ene fornødne.

*

Men teknikkens velsignelse, spirituelt sett, hvor har vi da den?

Vi har den ikke ennu, men den begynner å tone frem i skikkelse av en ny form for menneskelig *solidaritetsfølelse*. Rennansens, dens store kulturelle innsats ufortalt, ødela det organiske samvær i middelalderens samfund — men teknikken tvinger oss inn i arbeidet på reelle nye samfundsbånd fra menneske til menneske. Den lærer oss at vi alle er avhengig av hverandre og at alles innsats er like nødvendig for alles vel, enten man er ingeniøren som leder, eller den yngste håndlanger. Teknikk er den store jordiske forbindelsestråd menneskene sig imellem, som gjør oss med eller uten vår egen vilje delaktig i felles skjebne.

Hvor så ikke ta dette faktum klart op i vår bevissthet og la det skje med vår vilje, på åndelig, det vil si religiøst grunnlag?

Utopier —? Nei: kristendom! Virkelig, ekte kristendom i moderne form. Ti det nytter ikke mer å tro på at det kan skje noe ute i verden som ikke berører oss. Før eller senere forplanter dønningene sig også til vår del av verden ad teknikens mange tråde. La da hat møte kjærlighet, selvhevdelse møte gudhengivenhet, krav møte offervilje, tidens hektiske jag møte evighetens uendelige ro!

Når den åndelige erkjennelse holder tritt med teknikens fremskritt utvikles mennesket mot sin rette bestemmelse: «Kom hit, de som min Fader har velsignet og ta det rike i arv, som er holdt rede til dere fra verdens grunnvoll blev lagt!»

Bispedømmet Rom.

I «Katolsk Ugeblad» gir pastor Benzon en interessant beskrivelse av den Hl. Faders høitidelige inntog Kristi Himmelfartsdag i sin bispekirke, San Giovanni in Laterano, som foregikk etter det ceremonielle, «St. Olav» tidligere har beskrevet. Pastor Benzon slutter sitt reisebrev med å skrive at det er noget rørende og gripende ved italienernes spontane og uforbeholdne begeistring for paven, som romerne jo tør kalle «sin egen biskop».

Ti den Hl. Fader er ikke bare Kristi stattholder på jorden — han er tillike Vesterlandenes patriark, den romerske kirkeprovins' metropolit, Italias primas og først og fremst *biskop av Rom*. På hans skuldre hviler altså ikke alene de mektige oppgaver som den universelle Kirkes overhoved men også en biskops ansvarsfulle plikter overfor en verdensby — og den innerlige forbindelse mellom paven og hans romerske bispedømme går så langt tilbake som til apostelfyrsten Petrus, som virket som biskop i Rom og med sin martyrdød for stedse knyttet sin katedral sammen med byens liv.

Bispedømmet Rom omfatter territorielt den romerske by og dens nærmeste omgivelser (Comarca di Roma) og teller idag ca. en million katolikker. Like fra den unge Kirke steg op fra katakombene har basilikaen San Giovanni in Laterano vært katedralkirken og på kirkens offisielle vigsel dager mottar de romerske teologistudenter de lavere og høiere vigslar i den. Det samme gjør også mange av de unge studenter, som fra alle jordens egner tilbringer sine studieår i den evige stad, hvorved Lateranbasilikaen med de inderligste bånd er knyttet til Kirken menn i hele den kristne verden.

I selve ledelsen av sitt bispedømm assisteres paven av en generalvikar, som representerer og støtter ham. Forvaltningens hovedsete er imidlertid ikke i Vatikanbyen, som har sin egen generalvikar, men i selve Rom, så centralt som mulig. I øieblikket er kardinal Marchetti-Selvaggiani generalvikar for pave Pius XII som han var det for pave Pius XI i de siste år, og han har utført et mektig reform og organisasjonsarbeid i hele bispedømmet.

Over 20 nye sogn med like så mange kirker er blitt opprettet i Roms forsteder, som på grunn av den nye byregulering med frilegging av alle de mange antikke bygninger og minnesmerker er vokset kolossalt ved innflytning av de mange som det ikke mer var plass til i selve Rom. I 1930 opprettet pave Pius XI «Pontificia opera par la preservazione della fide er la provista della nuove chiese a Roma» (det pavelige verk for troens bevaring og nybygg av kirker i Rom). Dette moderne verk har under kardinal Marchettis omsorgsfulle og energiske arbeid gjort en betydelig innsats — hånd i hånd med de stor-slåtte kirkebygg er gått en fullstendig reorganisasjon av menighetsarbeidet, som allerede nu bærer skjønne frukter. Man kan nu overalt finne et intens menighetsliv, hvilket ikke er almindelig i Italia hvor menighetsbevisstheten og begrepet sognekirken ikke er sterkt utviklet.

Selvfølgelig er den katolske aksjon meget kraftig i bispedømmet Rom og det våkes meget omhyggelig over tilgangen og utdannelsen av prestekallene. I nærheten av Vatikanbyen ligger gutteseminariet og presteseminariet finnes i nærheten av Laterankirken. Flere ganger om året mottar den Hl. Fader i sin egenskap av romersk biskop samtlige sogneprester i staden.

Newman-valfart.

Av Peter Schindler.

Den som er vant til å valfarte, søker tre fenomener når han drar ut på spor etter sin pilgrimsferds gjenstand: statuen, værelset og graven.

Min Newman-valfart begynner på Trafalgar Square bak Nelsons søyle med de store løver; der står nemlig en av min guttetids helter — efter Robinson, Gule ulv, Livingstone og Stanley — Charles Gordon, som sammen med Florence Nightingale og dr. Bernardo symboliserte England for oss gutter.

Jeg begynner hos Gordon, fordi han, foruten Bibelen, hadde Newmans «Gerontius' drøm» med i bagasjen, da han kjempet sin fortvilede kamp i Khartum mot Islams fanatikere, latt i stikken av sitt eget land. Den ene store Victorianer, helten fra Sudan, anede ikke, at den annen dag for dag fulgte hans ferd i Afrika — uten å vite at Gordon leste, understrekte og kommenterte hans dramatiske dikt — med den visse død for øie.

Fra Gordon med kommandostokk og Bibel går veien til Oratoriet på Brompton Road, et stykke Rom i London; det gir intet utbytte, ti nok var Newman dets op-hav, men Faber og hans fransk-italienske religiøsitet har preget den prektige kirke, som stod som Londons katolske domkriker, inntil Westminster Cathedral blev ferdig i 1903.

Det er i Oxford sporene skal søkes efter ham, der to årtier igjennem het «Oxfords Platon» — en tenker som Pascal og av Augustins humanisme og Frans av Sales' irenitet, en taler av Bossuets format, mere religions-filosof og historiker enn teknisk teolog, sitt århundredes største kjenner av Kirkens første tre sekler og den første som kortla lovene for dogmatisk utvikling; essay'ets og brevets mester mere enn håndbokens behersker; ikke Koryfæ for en konfesjon, men religiøs klassiker for alle tider, nu oplevende en renesans i Tyskland, men selv et halvt århundrede foran sin tid — hvorav mange kvaler, megen smerte; Pusey og Gladstones eneste jevnbyrdige katolske motstander — kjent av enhver englander som den der har diktet salmen Lead, Kindly Light, vel nok Englands kjenteste salme, og av «Gerontius' drøm» som sir Elgar har satt i musikk. Selv hadde han dog visst helst gitt sig selv den definisjon: å ville hjelpe intellektuelle mennesker i deres religiøse vanskeligheter gjennom brev, samtaler, prekener og boken.

Som stilist står han Kierkegaards klarhet nær, og som Grundtvig dekker han et århundredes religiøse liv i et land, sitter den meste tid miskjent og opnår under de hvite hår både seier, opreisning og sin Kirkes høieste verdighet.

Oxford så hans oppgang, var vidne til at han gikk ut i ørkenen, og var den første til, da tre årtier var ledne, å skjenke opreisning til ham, der blev for Oxford i XIX årh. hvad Wycliffe hadde vært for dets XIV og Wesley for dets XVIII årh.

Oxford collegier omgitt av talløse grønne plener og blomstrende anlegg med gotiske sannstensfløie fulle av tavlede ruter, nicher med konger, forvitrede spir og sårede buer; gå gjennom mengder av haller i Tudor-

gothik, spisesaler, auditorer og kapeller med bonet ek av elde og ærverdighet, slitt av generasjoner, besøk Bodleian Library med Shelleys relikvier, Griffenfeldts bilde, Lazlos portrett av Pius XI, de lenkede bøker og det eldste håndskrift til det dokument som er Vest-europas kulturs Magna Charta: Benedikts munkeregel; lytt til de ringende klokker, til skritt av studenter i sportstøi og lærere i luer og kapper over de blanke fliser, Oxford er kun den nødtørftige ramme om denne samling av lærdom og tradisjon — og tenk på Newmans skrift under et stikk av all denne gotiske rikdom, innrammet av brede alléer og grønne enger ved elven: Vil der nogen sinde på ny bli liv i disse døde knokler — det vet ene du, Herre!

Selv blev han i to årtier Oxfords livskilde. Besøk Trinity college, hvor han studerte og Oriel, hvor han lærte, men først og fremst Kirken St. Mary the Virgin, fra hvis enkle eketresstol Kebele undsa frafallet i England, og hvor Newman mellom 1828 og 43 uke etter uke preket, så man ikke talte om annet enn de prekerer, og så røsten som så plutselig blev taus, beveget alle sjele.

I Newmans beskjedne værelse i Oriel bor nu en dr. i historie — kuriøst nok er han katolikk — og i professorenes sal har man latt ham male som kardinal og olding og samle alle de bilder man kunde få — også fra «de triste år», da han var under den mørke sky, og hvor trekkene er patetiske av lidelse, gripende av smerte, kun oplyste av sarkasmens bitre smil og den ukuelige ånds edelhet og genialitet.

Ta bussen ut til Littlemore, hans landsby-anneks, og besøk det college han i 1842 til 46 bebodde med en krets av åndsvenner. Man finner en låve og noen bondegårder bygget sammen og forbundne ved en fattig indre «klostergang» av planker og glass. Små værelser med stengulv, lavt loft, dårlig tapet og små ruter; her blev gransket, bedt, drøftet og skrevet, og her blev levet i en askese, strengere enn de fleste katolske klostres; her utkom slag i slag de siste av «Traktater for nutiden», en samling piecer om 40-ernes religiøse behov; her skjedde bruddet, da nr. 90 blev fordømt av universitet og Kirke: Newman og de fleste av vennene tok det endelige skritt over til Rom — i de dage en eklatant skandale, særlig da den berømte doktor få dager senere offentlig gikk i kirke i katolikkenes uanselige kapell inne i Oxford — bad form!

Fra den dag av var Newman og hans krets tabu i engelsk danninge; nogen anså dem for forredere mot fedrelandets kirke, alle betraktet dem som uttrått av det samfund, de ved fødsel, oppdragelse, danninge og lærdom hadde prydet.

Besøk så atter Trinity college inne i Oxford og se på bysten, parkens eneste, av den aldrende kardinal og beundre, at Oriel endog skjenket ham æresmedlemskap to år før Rom forlenede ham med purpuren, og Trinity reiste ham i bronse.

Fra de verdige, de ærverdige haller i Oxford til det lille værelse med Krucifikset som en bondepике i Littlemore åpner for oss, fra St. Marys prekestol til statuene og billedveggen — Newman selv så i Oxfords holdning dommen over sitt liv; seiren blev at hans skikkelse, hans navn og skjoldet med de tre hjerter nu står i rekke med

de åndens stormenn, Oxford har hedret med støtter, skjolder og latinske tavler.

Mellem det dype fall ut i ubemerketheten 1846 og den sene oppløftelse til purpuren i 1879 ligger de lange år i Birmingham — og de lå over Newman, som skyen av kullstøv og os ligger over byen, når pilegrimene nærmer sig den med toget.

Det, englenderne kaller «John Henry Newmans katolske tragedie», var en dobbelt sky. Dens tungeste lag var ikke den kolde glemsel, han hensank i; man nektet ikke hans geni, man tiet ham ihjel i alle betydende kretser — han var renegaten, hvem man kunde tillegge alskens blakkede motiver, inntil Kingsley på trykk betvilet hans redelighet; da drog Newman sin pens «skrap» og skrev på 18 dager hin Apologia, han ikke var noget menneske men sin religiøse ære skyldig; for et år eller to var åndens England atter delt på problemet Newman — og atter sank han hen i glemsel.

Den tungeste sky var hans nye trosfellers nesten totale mangel på forståelse for hvad han var, og hvad han evnet. Efter en kort triumf hos bisper og pave blev han et problem og ikke en kraft. Hans byrd, hans danninge, hans lærdom blev hans skade; det Oxford som hadde skapt hans rike, edle ånd, stod mellom ham og dem fra presteseminariet. Hvad han planla, begynte på eller bare foreslo gikk i stykker, fordi ingen stod bak ham av ganske hjerte, og fordi hans format gikk på tvers av hierarkiets fasong.

Til sist satt han på sine fiaskoers mødding som en annen Job, kun omgitt av en liten krets unge, trofaste venner i Birminghams oratorium. Men den utvortes fiasko blev den innvortes seier. Hans taler, hans brever, hans veiledning, hans undervisning reddet troen for mange, mange tenkende mennesker midt i kritikkens og rasjonalismens tider. Og selv fant han sin fred, som overgår all forstand, og som tillot ham å skyte sine evner, sin vilje, sitt verk og sitt liv inn under historiens dom.

Men de tre årtier eldet ham og furet det herlige åsyn med smerte — hans rene natur var hudløst overfølsom for lumpenhet og pinlig chikane.

Ute i en grønn forstad mellom store lægers klinikker og fabrikanter villaer ligger det «oratory», Newman opførte.

Jeg føres gjennom det geistlige hus' brede ganger, bygget efter italienske palazzoers mål, fulle av barokke stik fra XVII. arh. og av gode kopier av freskerne i Piccolominis bibliotek i Siena; jeg hilser på et halvt dusin gamle prester og føres så inn i et værelse med den bemerkning: Her døde The Cardinal — og i det værelse skal jeg bo.

Jeg besøker biblioteket, stort som en kirke, med en del av hans 20 000 bind og med montren med hans relikvier: ring, krumstav, støkk, baret, segl, autograf, kalk, portretter og bønnbøker — og på gangen ser jeg de mange illuminerende adresser, der lykkønsket ham til den røde hatt.

Jeg har aldri vært i et hus, hvor der i den grad står en aura, en atmosfære av en stor avdød; det vilde ikke undre en, om den gamle, hvithårede eminence pluselig kom ut av en dør, og da jeg får lov å tilbringe en

morgen i hans studerværelse, griper jeg mig i ærbødig å banke på døren, skjønt jeg står med dens nøkler i hånden.

Et stort, høit rum med tre vinduer som i et atelier og med utsikt til en del av haven og kroen «Plogen og harven»; der er blå luft og vaiende akacier utenfor. Værelsets centrum er en simpel kamin med marmorhylda — og på hylden en samling selsomt og billigt, men ytterst personlig nips av jevneste art: små figurer i kallipasta, trykte bilder, en liten avstøpning til få lire av Petri statuen i Rom og «devotionalier» fra de butikker som i Rom og Paris selger smakløst religiøst nips til pilegrimmer. Tapetet er fattigt og falmet, billedene billige: Johannes evangelist, Filip Neri, Frans av Sales og Jomfru Maria ved det simple, med en grov rosenkrans omvunne Krucifiks over den furutres bedestol, klemte inne mellom de stabler av bisquitkasser av bikk, hvori han gjemte alle mottagne brever.

Bøker på alle vegger fra gulv til loft; dagbøker gjennom 50 år i det revnede skap med et påklisset kort over Sudan og Khartum-krigen, klippet ut av «Times».

Os skrivebordet — simpelt tre med slitt voksduk, en sittepult, en mengde «ragelse»: pennebakker, pennevisker, en glasskule, brevpresser og bøker i rekker og rader. Stolen er simpel, av bonet tre og uten puter. Bordets beste pryde er en stor lampe som Gladstone sendte den gamle doktor etter et besøk i oratoriet.

Her satt han de mange drøie år og arbeidet uten lønn og synlig frukt, under en sky av mistenkeliggjørelse fra sine egne side for manglende loyalitet og usikkerhet i dogmatikken; aldri åpne angrep, alltid uredelig underminering av hans autoritet og hans verk. Bok på bok blev til ved dette, sjøle oplystes, dannedes, befestedes i dette rum, og med årene lærte man: ikke bare å telle dem, men også å veie deres verd, og endelig, etter over 30 år, som det syntes fiasko, uten stigende karriere og uten geistlige fortalere, dalede kardinalhatten ned på det hvite hode.

Det var den intellektuelle og fremsynte Leo XII, som lyttet til nogen av Newmans adelige disiple og med glede benyttet leiligheten til å lønne Kirkens tro tjener, krone hans innsats med Roms anerkjennelse og stemple hans verker og ideer med Den hellige Stols autoritet; fra å være en tolerert spekulant blev dr. Newman en ukrenkelig kirkefyrste — men hans tankesetts seier kostet 30 års sjølelige smerter, båret med heroisk Gudhengivenhet.

Selv fattede han den forandring som skjedde da budskapet kom, i de ord: Nu er skyen løftet!

Der skjedde ingen forandring i det ytre; den gamle eminence slapp å bo i Rom, som hans helbred ikke kunde tåle, og satte sig, da festlighetene ved purpures overdragelse var forbi atter tilrette i den slitte trestol og optok sitt vante arbeide med brevene og de nye utgaver av «Samlede skrifter» i en lang rekke grønne bind.

Dog, én forandring måtte til: han skulde ha privatkapell. Det innrettet han ved med en lav breddevegg å atskille et hjørne av værelset, hvor før hans venners og slekts fotografier hang; de blev hengende for enden av det simple furutres alter med silkeforhenget, og skilleveggen blev tapetsert med en serie naive helgenbilder, en velmenende nonne hadde foræret ham; baldakinen var bare en stor lampeskjerm av kurvefletning, betrakket

med silke, og den eneste pryde var et perlemors krucifiks og to trestaker.

Kardinalens «prakt» var såre beskjeden; jeg kikker i klæsskapet med de ytterst billige ornater og finder en kjær gjenstand: det strikkete sjal som år efter år har varmet de gamle skuldre.

Mere og mere gjennemsiktig, ærverdig og åndelig blev oldingen; han nådde 89 år og var åndsklar til den siste dag — det var ikke bare et lys, men en av de veldige alterkjerter som slukket hin 11. august 1890.

Graven finnes en times kjøring utenfor Birmingham i det sogn hvor han hadde kjøpt et sommerhus til oratoriets medlemmer. En vennlig yngre oratorianer-pater lar mig taktfullt alene under de kuplede Almetrær bak den tette hekk. Mellom et snes ganske ens grave for prester og legbrødre av oratoriet har Newman ikke engang sin egen hvileplass; han hadde bestemt, at han vilde nedlegges i sin avdøde venn Ambrose St. Johns gravsted — et dødsfall, han aldri overvant.

På et simpelt stenkors, 1½ mter høit står der bare to datoer og ordene: John Henry Cardinal Newman.

I Littlemore som i Oxford og i oratoriet, men mere enn noget sted ved graven i Rednal føler pilegrimmen sannheten av Newmans valgspog: Cor ad cor loquitur —

Hjerte taler til hjerte!

PETER SCHINDLER.

Den katolske presse i Danmark.

Som allerede før meddelt er «Nordisk Ugeblad» og «Katolsk Ungdom» sluttet sammen i et felles blad «Katolsk Ugeblad» under redaksjon av den kjente forfatter og oversetter H. D. T. Kiærulff med J. Berg som billedredaktør m. m. Det første nummer er nu utsendt og fremtrer som en statelig 16-sidig publikasjon, av format og delvis utstyr som «Katolsk Ungdom». Det innledes med et biskoppelig brev om den katolske presse av den danske biskop Suhr, hvori det manes til å slutte op om det nye blad i virksomt samarbeid for Kristi sak. Etter dette nummer å dømme er det all grunn til å tro at denne sak har fått et godt hjelpemiddel i «Katolsk Ugeblad» — ikke minst fordi det fremtrer i en overordentlig tiltalende estetisk skikkelse med vakkert trykk på godt papir. Allerede ved første øiekast representerer det derfor med ære Kirkens høie kulturelle nivå — og ved nærmere eftersyn viser det sig at også Kirkens intellektuelle og spirituelle liv er allsidig representert.

*

Vi hilser den nye tone i den tradisjonsrike danske katolske pressestemme hjertelig velkommen i det nordiske katolske presseforbund!

«St. Olav»s red.

Vår feriekoloni

S. L.	kr. 50.00
N. N.	» 5.00
A. B.	» 10.00
A. T.	» 5.00
Norske kvinners katolske forbund	» 60.00
Fra barna på St. Josephs Institutts aften- underholdning	» 30.00
A. H.	» 5.00
E. S.	» 20.00
Øa.	» 5.00
En liten sykkubb	» 30.00
Fru Augusta Lund	» 5.00

kr. 225.00

Tidligere innk. » 245.00

I alt kr. 470.00

Foreldre som vil ha sine barn med på feriekolonien i år bes melde disse inn hos sognepresten så snart som mulig. Det blir feriekoloni for skolepliktige piker, samt smågutter på 6 à 7 år.

Bidrag til kolonien bes gitt til våre sogneprester, St. Olavs ekspedisjon eller presidenten, adr. Ensjøveien 1, Oslo 47.

Herhjemme —

Arendal. Det har dessverre vist sig at det biluheld, som frk. Boe var utsatt for på tilbakeveien fra Rom, hvor hun som bekjent var representant for N.K.K.F. på den katolske internasjonale kvinneligas kongress i påsken, har vært alværligere enn man fra først av trodde. Det vil var lenge ennu før hun kan bevege høire arm og det må betraktes som et under at det gikk som det gikk. Frk. Boe er meget begeistret for kongressen men vi går altså glipp av referat fra henne selv. Alle hennes trosfeller ønsker den elskverdige og avholdte dame at hun snart må være helt restituert.

—n.

«St. Olav» slutter sig til ønsket om en snarlig og fullstendig helbredelse!

Fredrikstad. 2. pinsedag hadde St. Birgitta menighet en meget vellykket tur til Ed i Sverige. Dagen oprant med strålende vær og etter 8-messen drog vi av gårde i en stor bus og to privatbiler. Først gikk turen til Halden hvor de elskverdige St. Josefssøstre tok imot oss. De hadde gjort det riktig hyggelig i hospitalets nybygg, hvor et langt bord var dekket og vi fikk et fortreffelig trakterement. Pastor Boersbom ønsket oss alle hjertelig velkommen — etterpå tok vi nummer på søstrenes fine basar med de mange vakre gjenstander. Vi kjørte så videre til Fredriksten festning, hvor vi besøkte det nye monument, reist der man mener Carl XII har falt. Vi fortsatte dernest til Prestebakke hvor konsul Berrum gav en interessant utredning av forholdene der under grensekampene med Sverige 1716 og 1808. Derfra gikk turen til Ed ad en herlig vei med utsikt over hele Iddefjorden. Like utenfor Ed slog vi oss ned på en vakker plass og tilfredsstillet en glupende appetitt, hvorpå vi «besøkte» Ed og stormet den eneste «affær», som var åpen, for å sikre oss en prøve på svenske godbiter. Hjemover passerte vi atter Halden og nød igjen godt av priorinnens og søstrenes vennlige og omsorgsfulle gjestfrihet, som konsul Berrum takket for. Det samme gjorde pastor Høgh, men det var også vel fortjent. Fra Halden kjørte vi direkte til Fredrik-

stad hvor vi stoppet foran kirken «og sa» god natt og takk for idag!» til pastor Høgh. Sognepresten hadde hele dagen vært en opofrende og hyggelig reisefører, og vi er ham alle sammen takknemlig for den strålende dag han hadde arrangert.
A. B. M.

Oslo. St. Olavs gutteklubbs årlige utflukt fant sted 3.—4. juni og blev meget vellykket. Ferden gikk i år over de naturskjønne trakter Oslo—Holmestrand—Vittingfoss—Siljan—Skien—Porsgrunn og tilbake over Vrangfoss og Notodden i Telemark, samt Kongsberg sølvgruber. Ca. 30 gutter deltok under førerskap av pastor Bergwitz og de to speiderledere, herrene Solegård og O. Olafsen. Man startet kl. 15 lordag fra St. Olavs kirke og var fremme i Porsgrunn ved 8-tiden. Her fikk guttene den mest strålende mottagelse. I porselensfabrikken forærte hr. Geyer hver enkelt et minne om turen i form av en kaffekopp. De enkelte familier og St. Josefssøstrene hadde åpnet sine dører og viste Oslo-speiderne og de andre gutter den største gjestfrihet. Ferdens annen del var like vellykket som den første. Etter messen kl. 8 og fellesfrokost var hr. Sig. Olsen beredvilligst fører til gamle katolske minnesmerker, Kapitelberget og Gjerpen kirke. Videre bar det til Vrangfoss hvor både sluseanlegget og de dundrende vannmasser imponerte storlig. På Notodden blev middagen servert i Teaterkafeens have. Dessverre tillot ikke tiden lenger en avstikker til Heddals gamle stavkirke. Isteden bar det avsted til sølvgrubene hvor grubeinngangene og anlegget for øvrig blev tatt i oiesyn. Ved halvni-tiden blev ferden avsluttet i St. Olavs kirke hvor pastor Bergwitz sa noen ord til guttene med takk for utmerket opførsel hos alle. Etter en bønn gikk så alle hver til sitt. Deltagerne vil hermed få takke alle som bidrog til at ferden kunne komme i stand og blev så vellykket og hyggelig som den blev.

Håb.

Ungdoms ykke — Kikkens stykke.

„Nu skal vår fremtid bygges.“

Svensk-norsk katolsk ungdom møtes.

Sveriges Katolska Ungdomsförbund holdt sitt 4. riksmøte i Norrköping i pinsen. Til dettes strålende stevne hadde forbundets styre innbudt norske representanter, som med glede og store forventninger satte over grensen og inn i Sverige. Deres forventninger ble heller ikke skuffet. Fra det øieblikk vi fire norske kom inn i Församlingslokalen og så det norske flagget lyse mot oss fra et av bordene og til vi tok avskjed med arrangementskomitéen på kvelden annen pinsedag, var det som om vi var midt i en stor kameratflokk som med muntert humør gav oss en opplevelse som vi alltid vil minnes.

Å referere alt som skjedde, alle de festlige utfluktene, alle strålende fellesmåltid, alt som blev utvekslet av gode tanker og erfaringer over de berømte svenske «smörgåsarna» kunne fylle hele St. Olav fra perm til perm. Og når jeg sitter og skal skrive om alt dette, strømmer minnene på i den grad at det nesten er umulig å plukke ut noen få inntrykk og si at de var de beste. Jeg får noie mig med å skrive akkurat det som faller mig inn mens maskinen klaprer.

Riksmotets hoitidelige åpning fant sted i Norrköpings skjønn S:t Birgitta kirke. Ungdomsför-

bundets preses, pater Hermann Burczyk preket om Kristus som alle katolikkens leder og fører. På velkomstsupeen etterpå ønsket Norrköpings ord-förande herr Vinzenz Kofler de svenske gjester velkommen, og Øivinn Olafsen bragte en hilsen fra Norge og uttalte bl. a. at nå var Kjølén for alltid borte mellom de unge svenske og norske katolikker.

1. pinsedags aften var det igjen fest i Församlings-lokalen. Vi hadde vært sammen hele dagen så stemningen var helt på toppunktet, og med taler sang og lek gikk aftenen på et blunk. En samling lyrikere hadde også prestert en flott vise midt i all festingen, og jeg stjeler dette verset:

Att Kjölén nu forsvunnen är, vi vel kan förstå.
Då vägen ifrån Norge bär, till Norrköpings ån.
Vi ber, vi ber, att guttarna tre, må komma en
annan vår.

Och fler, och fler, vi hoppast få se, vid stämnen
om tvenne år.

Annen pinsedag var stevnets siste dag. Men før vi skiltes, hadde vi også denne dagen hatt en herlig utflykt, denne gang til grev Bielkes Sturefors slott, hvor vi inntok en flott lunsj i slottets vakre have efter å ha beundret slottets historiske minner.

Ved avslutningsmiddagen holdt atter en av de norske en tale og takket for alt hvad vi hadde mot-tatt av gjestfrihet, kameratskap og glede. Talen belv efterfulgt av en vise.

Ja, i altfor korte trekk var dette et tilbakeblikk over de tre dagers festligheter. Det er som å bryte over tvert å slutte å skrive her, men jeg greier allike-vel ikke å feste inntrykkene slik på papiret at de gir et sant bilde av hvad vi har oplevd. Og kan-skje en også vil ta mig for en Münchhausen her i Norge hvis jeg gir mig til å skrive for alvor.

Men la oss så gjennom St. Olavs spalter sende vår aller hjerteligste takk til de svenske arrangører og representanter, og la oss håpe og arbeide for at det katolske svensk-norske samarbeid nå tar til for alvor. Vi vet at det vil bringe frukter.

Øia.

Oslo katolske speiderpiketropp 1 år.

I juni 1938, altså for ett år siden kom det til andakten i St. Olavskirken åtte piker i stilige spei-derdrakter. Kirken var hel full av folk som så med interesse på disse åtte — og det var ikke så rart: det var nemlig Oslos første katolske speiderpiker!

Ja, for ett år siden var det altså bare åtte, men tenk! idag teller vi 23! Skjønt mange i begynnelsen ristet på hodet og sa at dette går aldri — slikt noe trives ikke her. Men vi har da vist alle at vi har trivs — det er ikke bare småpikene som er speidere men en del av de eldre også. For ikke å tale om alle våre passive medlemmer!

Vi har utrettet ikke så helt lite i dette året. Venn-skapet mellom pikene er blitt sterkere — de er blitt mer selvstendige alle — mer voksne og mer karakter-faste. Vi har utdannet tre patruljeførere og assi-stenter. Vi har satt i gang et førerkursus hvor vi lærer førstehjelp, barnepleie og andre nyttige ting.

På disse førerkursene, som er lagt sammen med førermøtene, drøfter vi troppens arbeid og de enkelte medlemmer i patruljene slik at vi vet hvordan hver bør behandles — vet de sterke og svake sider hos den enkelte. Og til slutt bestemmer vi på det siste førermøte før ferien hvad troppens neste mål skal være. Vårt første mål var å få flest mulig til å bli speiderpiker og å opplære dem til å bli gode speidere med den rette speiderånd, slik at alle kan merke at de er speidere. Og det tror jeg har lyktes oss i de fleste tilfelle — vi er iallfall svært fornøyd med pikene.

Hvad vårt neste mål skal bli skal vi altså be-stemme d. 7. juni. Men én ting vet vi og det er vi enig om alle sammen vi skal fortsette med å forsøke å få enda fler til å bli speidere!

Og derfor ber vi alle foreldre som leser dette: send Deres datter til oss — vi er sikker på at hun vil trives bra!

Til slutt vil jeg få lov å gratulere dere som nu fyller ett år som speidere!

Med speiderhilsen

Ingri Gonella.

Oslo katolske ungdom!

I disse dager er det ett år siden mgr. Irgens' plutselige bortgang. Det er ikke gått med oss som så ofte ellers: «ute av øie, ute av sinn». Hans minne lever iblandt oss og vil leve. Han betød jo så meget for oss alle. Han var ikke bare sogneprest i St. Olavs menighet og ungdommens geistlige «direktør». Han var mer. Mrg. Irgens var presten i dette ords fulle betydning. Derfor blev han også så manges sjelesorger og venn — mest av alt kanskje ungdommens. Og derfor er det at vi unge nu et år efter hans død vil samles for å minnes ham og for å be for hans sjel.

Kristi Legems søndag er det felleskommuni-on i St. Olavs kirke. Vi møter fulltallig op der, både ynglinger og M.U.L.er, både speidere og speiderpiker og alle skolebarna og vi ofrer vår hellige kommunion på denne store festdag, som han elsket, for hans sjels evige hvile og for den sak han levde og døde for: Guds rikes og Jesu Kristi Kirkes fremgang og vekst i vårt land — i våre egne sjeler.

Så samles vi til fellesfrokost i forenings-lokalet. Etterpå går vi i samlet flokk til Vor Frelses gravlund og stanser en stund i bonn ved de kjære avdødes graver. Til slutt går vi med i Jesu Kristi triumftog — i Kristi Legems prosesjonen. Bli med — alle!

Pastor Bergwitz.